Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA DŽERARDA HOGANA [*GERARD HOGAN*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2021. gada 30. septembrī [1]

Lieta C-247/20

VI
pret
Commissioners for Her Majesty's Revenue & Customs

(*Social Security Appeal Tribunal (Northern Ireland) (United Kingdom)* lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Tiesības uz brīvu pārvietošanos un uzturēšanos dalībvalstu teritorijā – Direktīva 2004/38/EK – 7. panta 1. punkta b) apakšpunkts un 16. pants – Bērns, kas ir vienas dalībvalsts pilsonis, bet uzturas citā dalībvalstī – Ekonomiski aktīva māte no trešās valsts, kuras līdzekļi ir pietiekami – Mātes atvasinātas uzturēšanās tiesības uzņemošajā dalībvalstī – Tiesības uz nodokļu atvieglojumu par bērnu un ģimenes pabalstiem (*Child Benefit*) – Nosacījums par "visaptverošu veselības apdrošināšanu"

I. Ievads

1. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt 7. un 16. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2004/38/EK (2004. gada 29. aprīlis) par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK [2].

2. Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp VI un *Her Majesty's Revenue & Customs* [Apvienotās Karalistes Ieņēmumu un muitas dienestu] (turpmāk tekstā – "*HMRC*") par prasītājas tiesībām uzturēties Apvienotajā Karalistē laikposmā no 2006. gada 1. maija līdz 2006. gada 20. augustam, kā arī no 2014. gada 18. augusta līdz 2016. gada 25. septembrim un par šiem laikposmiem saņemt nodokļu atvieglojumu par bērnu un ģimenes pabalstu.

[1] Oriģinālvaloda – angļu.

[2] OV 2004, L 158, 77. lpp.

II. Atbilstošās tiesību normas

A. Savienības tiesības

1. Direktīva 2004/38

3. Saskaņā ar Direktīvas 2004/38 10. un 18. apsvērumu:

"(10) Personām, kas īsteno savas uzturēšanās tiesības, uzturēšanās sākumposmā tomēr nebūtu jākļūst par pārmērīgu slogu uzņēmējas dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmai. Tādēļ Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesības uzturēties uz laiku, kas ir ilgāks par trīs mēnešiem, būtu jāpakļauj nosacījumiem.

[..]

(18) Lai pastāvīgas uzturēšanās tiesības kļūtu par faktisku līdzekli integrācijai uzņēmējas valsts sabiedrībā, kurā Savienības pilsonis uzturas, uz šīm tiesībām pēc to iegūšanas nedrīkstētu attiecināt nosacījumus."

4. Uzturēšanās tiesības ir reglamentētas Direktīvas 2004/38 III nodaļā "Uzturēšanās tiesības". Šajā nodaļā 7. pants attiecas uz tiesībām uzturēties ilgāk nekā trīs mēnešus. Tajā ir noteikts:

"1. Visiem Savienības pilsoņiem ir tiesības uzturēties citas dalībvalsts teritorijā ilgāk nekā trīs mēnešus, ja:

a) viņi ir darba ņēmēji vai pašnodarbinātas personas uzņēmējā dalībvalstī; vai arī

b) viņu līdzekļi ir pietiekami viņiem pašiem un viņu ģimenes locekļiem, lai nekļūtu par uzņēmējas dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmas slogu uzturēšanās laikā, un viņiem ir visaptverošs veselības apdrošināšanas segums uzņēmējā dalībvalstī; vai arī

[..]

d) viņi ir ģimenes locekļi, kas pavada Savienības pilsoni vai ieceļo kopā ar Savienības pilsoni, kurš atbilst a), b) vai c) apakšpunktā minētajiem nosacījumiem.

2. Uzturēšanās tiesības, kas noteiktas 1. punktā, tiek attiecinātas arī uz ģimenes locekļiem, kas nav nevienas dalībvalsts pilsoņi, bet pavada Savienības pilsoni uzņēmējā dalībvalstī vai ieceļo kopā ar viņu, ja šis Savienības pilsonis atbilst 1. punkta a), b) vai c) apakšpunktā minētajiem nosacījumiem.

[..]"

5. Direktīvas 2004/38 8. panta 4. punktā ir paredzēts, ka "dalībvalstis nedrīkst noteikt konkrētu summu, ko tās uzskata par "pietiekamiem līdzekļiem", bet tām jāņem vērā konkrētā indivīda personiskā situācija. Visos gadījumos šī summa nedrīkst būt lielāka par robežvērtību, līdz kurai uzņēmējas dalībvalsts valstspiederīgie ir tiesīgi saņemt sociālo palīdzību, vai gadījumā, kad šis kritērijs nav piemērojams, – lielāka nekā minimālā sociālā nodrošinājuma pensija, ko maksā uzņēmēja dalībvalsts".

6. Šīs pašas III nodaļas 12. pantā "Ģimenes locekļu uzturēšanās tiesību saglabāšana Savienības pilsoņa nāves vai izceļošanas gadījumā" ir noteikts:

"1. Neskarot šā punkta otro daļu, Savienības pilsoņa nāve vai izceļošana no uzņēmējas dalībvalsts neietekmē viņa/viņas ģimenes locekļu uzturēšanās tiesības tajā, ja viņi ir citas dalībvalsts valstspiederīgie.

Pirms pastāvīgas uzturēšanās tiesību iegūšanas attiecīgajām personām jāatbilst 7. panta 1. punkta a), b), c) vai d) apakšpunktā paredzētajiem nosacījumiem.

2. Neskarot šā punkta otro daļu, Savienības pilsoņa nāves dēļ viņa/viņas ģimenes locekļi uzturēšanās tiesības nezaudē, ja viņi nav nevienas dalībvalsts valstspiederīgie un ir uzturējušies uzņēmējā dalībvalstī kā ģimenes locekļi vismaz vienu gadu līdz Savienības pilsoņa nāvei.

Pirms pastāvīgas uzturēšanās tiesību iegūšanas attiecīgajām personām ir jāpierāda, ka viņas ir darba ņēmēji vai pašnodarbinātas personas vai ka viņām ir iztikas līdzekļi, kas ir pietiekami pašiem un viņu ģimenes locekļiem, lai uzturēšanās laikā nekļūtu par slogu uzņēmējas dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmai, vai ka viņām ir visaptverošs veselības apdrošināšanas segums uzņēmējā dalībvalstī, vai ka viņas ir šīm prasībām atbilstīgas personas ģimenes locekļi, kuri jau apmetušies uzņēmējā dalībvalstī. Jēdziens "pietiekami līdzekļi" ir definēts 8. panta 4. punktā.

Šādi ģimenes locekļi saglabā savas uzturēšanās tiesības vienīgi personisku iemeslu dēļ.

[..]"

7. Tajā pašā Direktīvas 2004/38 III nodaļā, 14. panta 2. punkta pirmajā daļā ir noteikts:

"Savienības pilsoņiem un viņu ģimenes locekļiem 7., 12. un 13. pantā paredzētās uzturēšanās tiesības ir tikmēr, kamēr viņi atbilst minētajos pantos paredzētajiem nosacījumiem."

8. Šīs direktīvas IV nodaļas "Pastāvīgas uzturēšanās tiesības" 16. pantā ir noteikts:

"1. Savienības pilsoņiem, kas likumīgi un nepārtraukti ir uzturējušies uzņēmējā dalībvalstī piecus gadus, ir tiesības pastāvīgi uzturēties šajā valstī. Uz šīm tiesībām nedrīkst attiecināt III nodaļā paredzētos nosacījumus.

2. Šā panta 1. punkts attiecas arī uz ģimenes locekļiem, kas nav nevienas dalībvalsts valstspiederīgie un ir kopā ar Savienības pilsoni likumīgi un nepārtraukti uzturējušies uzņēmējā dalībvalstī piecus gadus.

[..]"

2. Regula Nr. 492/2011

9. Papildus Direktīvai 2004/38 Savienības likumdevējs ir pieņēmis īpašu tiesību aktu par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos: Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 492/2011 (2011. gada 5. aprīlis) par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos Savienībā [3].

[3] OV 2011, L 141, 1. lpp.

10. Saskaņā ar Regulas Nr. 492/2011 10. panta pirmo daļu, "ja dalībvalsts valstspiederīgā, kas ir vai ir bijis nodarbināts citā dalībvalstī, bērni uzturas tās teritorijā, viņus uzņem vispārējās izglītības, mācekļa un profesionālās izglītības programmās ar tādiem pašiem nosacījumiem kā minētās valsts valstspiederīgos".

B. Apvienotās Karalistes tiesības

11. Direktīva 2004/38 Apvienotās Karalistes tiesībās tika transponēta ar *Immigration (European Economic Area) Regulations 2006* [2006. gada imigrācijas (Eiropas Ekonomikas zona) noteikumiem] (turpmāk tekstā – "2006. gada imigrācijas noteikumi"), kas vēlāk tika konsolidēti ar *Immigration (European Economic Area) Regulations 2016* [2016. gada imigrācijas (Eiropas Ekonomikas zona) noteikumiem] (turpmāk tekstā – "2016. gada imigrācijas noteikumi").

12. 2016. gada Imigrācijas noteikumu 4. panta 1. punktā ir definētas dažādas Savienības pilsoņu kategorijas, kas noteiktas attiecīgi Direktīvas 2004/38 7. panta 1. punkta a)–c) apakšpunktā, proti, attiecīgi "darba ņēmēji", "pašnodarbinātās personas", "personas, kam ir pietiekami līdzekļi" un "studenti". Saskaņā ar 2016. gada imigrācijas noteikumu 4. panta 1. punkta c) apakšpunktu "persona, kam ir pietiekami līdzekļi" ir:

"persona, kurai ir:

(i) pietiekami līdzekļi, lai nekļūtu par Apvienotās Karalistes sociālās palīdzības sistēmas slogu attiecīgās personas uzturēšanās laikā; un

(ii) visaptverošs veselības apdrošināšanas segums Apvienotajā Karalistē".

13. 2016. gada Imigrācijas noteikumu 4. panta 3. punkta b) apakšpunktā ir norādīts, ka "prasība, ka studentam vai personai, kam ir pietiekami līdzekļi, Apvienotajā Karalistē ir jābūt visaptverošam veselības apdrošināšanas segumam, ir izpildīta tikai tad, ja šis segums attiecas gan uz studentu vai personu, kam ir pietiekami līdzekļi, gan uz visiem viņu attiecīgajiem ģimeņu locekļiem".

14. 2016. gada imigrācijas noteikumu 15. panta nosaukums ir "Pastāvīgas uzturēšanās tiesības". Tajā ir noteikts:

"(1) Pastāvīgas uzturēšanās tiesības Apvienotajā Karalistē iegūst šādas personas:

(a) EEZ dalībvalsts pilsonis, kas saskaņā ar šiem noteikumiem nepārtraukti ir uzturējies Apvienotajā Karalistē piecus gadus;

(b) EEZ dalībvalsts pilsoņa ģimenes loceklis, kas nav EEZ dalībvalsts pilsonis, bet kas saskaņā ar šiem noteikumiem kopā ar EEZ dalībvalsts pilsoni ir uzturējies Apvienotajā Karalistē nepārtraukti piecus gadus;

[..]."

15. 2016. gada Imigrācijas noteikumu 16. panta nosaukums ir "Atvasinātās uzturēšanās tiesības". Tas atbilst 2006. gada imigrācijas noteikumu 15.A pantam, un tajā ir noteikts:

"(1) personai ir atvasinātas uzturēšanās tiesības jebkurā laikposmā, kurā tā:

(a) nav no nodokļiem atbrīvota persona, un ja

(b) tā atbilst katram kritērijam, kas minēti 2. līdz 6. punktā – vienā vai vairākos no šiem punktiem.

(2) Šajā punktā minētie kritēriji ir šādi:

(a) persona, kuras aizbildniecībā ir EEZ dalībvalsts pilsonis; un

(b) EEZ dalībvalsts pilsonis –

(i) ir jaunāks par 18 gadiem;

(ii) dzīvo Apvienotajā Karalistē kā persona, kam ir pietiekami līdzekļi, un

(iii) nevarētu palikt Apvienotajā Karalistē, ja persona dotos prom no Apvienotās Karalistes uz nenoteiktu laikposmu.

[..]"

III. Pamatlietas fakti

16. Iesniedzējtiesas sniegtais faktisko apstākļu apraksts ir īpaši īss.

17. Tomēr no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu var secināt, ka VI ir Pakistānas pilsone, kuras dzīvesvieta ir Ziemeļīrijā (Apvienotā Karaliste), kur 2004. gadā piedzima viņas dēls. Viņas bērns ir Īrijas pilsonis saskaņā ar Īrijas konstitūcijas 2. panta noteikumiem, kas bija piemērojami viņa dzimšanas brīdī. Šajās tiesību normās (kuras kopš tā laika ir būtiski grozītas) bija paredzēts, ka persona, kas dzimusi Īrijas salā, ir Īrijas pilsonis kopš dzimšanas brīža.

18. Tāpat šķiet, ka pamatlietas puses ir vienisprātis par to, ka vismaz laikposmā no 2006. gada 17. augusta līdz 2014. gada 16. augustam VI un viņas ģimenei bija uzturēšanās tiesības pabalstu saņemšanai, kad gan viņai pašai, gan viņas ģimenei bija visaptverošs veselības apdrošināšanas segums.

19. Viņas atvasinātās uzturēšanās tiesības ir radušās saskaņā ar 2006. gada imigrācijas noteikumu 15.A panta 1. un 2. punktu, jo viņas aizbildniecībā ir bērns, kas ir EEZ dalībvalsts pilsonis, kam ir pietiekami līdzekļi.

20. Starp šīm pusēm nav strīda arī par to, ka, pamatojoties uz VI dēla likumīgo uzturēšanos Apvienotajā Karalistē nepārtrauktā piecu gadu laikposmā, viņš ir ieguvis pastāvīgas uzturēšanās tiesības Apvienotajā Karalistē.

21. Savukārt domstarpības pamatlietas pusēm ir par VI tiesībām laikposmos no 2006. gada 1. maija līdz 2006. gada 20. augustam un no 2014. gada 18. augusta līdz 2016. gada 25. septembrim uz, pirmkārt, nodokļu atvieglojumu par bērnu un, otrkārt, ģimenes pabalstu.

22. Saskaņā ar *HMRC* šādas tiesības nepastāv, jo VI nebija visaptverošas veselības apdrošināšanas visiem šiem laikposmiem. Līdz ar to viņai par šiem laikposmiem nebija tiesību nedz uz nodokļu atvieglojumu par bērnu, nedz uz ģimenes pabalstu. Tomēr *HMRC* tagad atzīst, ka no VI nevar tikt atgūta pārmaksātā naudas summa, jo viņa nav nedz nepareizi atspoguļojusi, nedz atteikusies atklāt kādus būtiskus faktus.

23. Abas saistītās prasības, kas tiek izskatītas iesniedzējtiesā, šī lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu vajadzībām ir apvienotas, pamatojoties uz to, ka tām ir viens un tas pats priekšmets, proti, VI uzturēšanās tiesības Apvienotajā Karalistē attiecīgajos laikposmos.

IV. Par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu un tiesvedību Tiesā

24. Šādos apstākļos ar 2020. gada 11. marta lēmumu, kas Tiesā saņemts 2020. gada 7. aprīlī, *Social Security Appeal Tribunal* [Sociālā nodrošinājuma lietu apelācijas tiesa] (Apvienotā Karaliste) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai saskaņā ar [2016. gada Imigrācijas noteikumu] 4. panta 1. punktu bērnam, pastāvīgajam EEZ iedzīvotājam, lai saglabātu uzturēšanās tiesības, ir jābūt visaptverošai veselības apdrošināšanai, kāda viņam būtu kā personai, kam ir pietiekami līdzekļi?

2) Vai šī prasība saskaņā ar [2016. gada Imigrācijas noteikumu] 4. panta 3. punkta b) apakšpunktu (saskaņā ar kuru visaptverošas veselības apdrošināšanas Apvienotajā Karalistē kritērijs studenta vai personas, kam ir pietiekami līdzekļi, saskaņā ar [2016. gada imigrācijas noteikumu] 16. panta 2. punkta b) apakšpunkta ii) punktu, ir izpildīts tikai tad, ja šāda apdrošināšana ir gan šai personai, gan visiem tās attiecīgajiem ģimenes locekļiem), ir prettiesiska saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, ņemot vērā Direktīvas Nr. 2004/38 7. panta 1. punktu un Eiropas Savienības Tiesas judikatūru, kas izriet no [2010. gada 23. februāra sprieduma *Teixeira* (C-480/08, EU:C:2010:83)] 70. punkta?

3) Ņemot vērā lēmumu sprieduma *Ahmad* pret *Secretary of State for the Home Department [2014] EWCA Civ 988* 53. punktā – vai spēkā esošie savstarpējie pasākumi attiecībā uz kopējo ceļošanas telpu, kuri piemērojami veselības apdrošināšanas jomā starp Apvienoto Karalisti un Īrijas Republiku, ir uzskatāmi par "savstarpējiem pasākumiem" un līdz ar to nozīmē visaptverošu veselības apdrošināšanu [2016. gada Imigrācijas noteikumu] 4. panta 1. punkta izpratnē?"

25. VI, Norvēģijas valdība un Komisija iesniedza rakstveida apsvērumus. Atbilstoši Reglamenta 76. panta 2. punktam Tiesa nolēma nenoturēt tiesas sēdi mutvārdu paskaidrojumu uzklausīšanai. Ar 2021. gada 2. jūlija procesa organizatorisko pasākumu Tiesa uzdeva prasītājai, kā arī visām ieinteresētajām pusēm jautājumus rakstveida atbilžu sniegšanai pamatlietā. Rakstveida apsvērumus par jautājumiem, uz kuriem attiecas šie procesa organizatoriskie pasākumi, VI un Komisija iesniedza noteiktajā termiņā.

26. Saskaņā ar Tiesas lūgumu šajos secinājumos galvenokārt tiks aplūkoti pirmie divi iesniedzējtiesas uzdotie prejudiciālie jautājumi.

V. Ievada piezīme par Tiesas kompetenci

27. 2020. gada 1. februārī, kad stājās spēkā Līgums par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un Eiropas Atomenerģijas kopienas[4], šī valsts izstājās no Eiropas Savienības, tādējādi kļūstot par trešo valsti. No tā izriet, ka Apvienotās Karalistes tiesas kopš šī datuma vairs nevar tikt uzskatītas par dalībvalsts tiesām.

28. Tomēr šī līguma 126. pantā ir paredzēts pārejas periods no tā spēkā stāšanās dienas 2020. gada 1. februārī līdz 2020. gada 31. decembrim. Šī līguma 127. pantā ir paredzēts, ka šajā laikposmā, ja vien šajā līgumā nav noteikts citādi, Apvienotajā Karalistē un tās teritorijā ir piemērojamas Savienības tiesības, tās rada tādas pašas tiesiskās sekas kā Savienībā un tās dalībvalstu teritorijā un tās interpretē un piemēro saskaņā ar tām pašām metodēm un vispārīgajiem principiem, kādus piemēro Savienībā.

29. Līguma par Apvienotās Karalistes izstāšanos 86. panta 2. punktā ir arī paredzēts, ka Tiesai joprojām ir jurisdikcija sniegt prejudiciālus nolēmumus par Apvienotās Karalistes tiesu pieprasījumiem, kas iesniegti pirms pārejas perioda beigām. Turklāt saskaņā ar šī līguma 86. panta 3. punktu lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir uzskatāms par iesniegtu 2. punkta izpratnē brīdī, kad dokuments, ar ko tiek ierosināta tiesvedība, ir reģistrēts Tiesas reģistrā.

30. Šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu Apvienotās Karalistes tiesa iesniedza Tiesai 2020. gada 7. aprīlī, proti, pirms pārejas perioda beigām, saistībā ar strīdu par VI uzturēšanās tiesībām un viņas tiesībām uz noteiktu valsts pabalstu saņemšanu.

31. No tā izriet, pirmkārt, ka saskaņā ar Līguma par Apvienotās Karalistes izstāšanos 126. un 127. pantu pamatlietā aplūkotā situācija *ratione temporis* ietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā un, otrkārt, saskaņā ar šī līguma 86. panta 2. punktu Tiesas kompetencē ir sniegt prejudiciālu nolēmumu vismaz par pirmajiem diviem iesniedzējtiesas uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem.

VI. Analīze

A. Par pirmo prejudiciālo jautājumu

32. Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa vaicā, vai saskaņā ar 2016. gada Imigrācijas noteikumu 4. panta 1. punktu bērnam, kurš ir pastāvīgais EEZ iedzīvotājs, lai saglabātu uzturēšanās tiesības, ir jābūt visaptverošai veselības apdrošināšanai, kāda viņam būtu kā personai, kam ir pietiekami līdzekļi?

33. Šāds formulējums varētu radīt šaubas, vai jautājums ir pieņemams un pat vai Tiesai ir kompetence sniegt uz to atbildi. Patiešām, šajā ziņā ir jāatgādina, ka LESD 267. pantā paredzētās sadarbības sistēmas pamatā ir skaidra funkciju sadale starp valstu tiesām un Tiesu. Saskaņā ar šo pantu uzsāktas tiesvedības ietvaros valsts tiesību normu interpretācija ir dalībvalstu tiesu, nevis Tiesas ziņā un Tiesai nav kompetences lemt par valsts tiesību normu atbilstību Savienības

[4] OV 2020, L 29, 7. lpp. (turpmāk tekstā – "Līgums par Apvienotās Karalistes izstāšanos").

tiesībām. Tomēr Tiesas kompetencē ir sniegt valsts tiesai visas nepieciešamās norādes par Savienības tiesību interpretāciju, kas ļautu tai izvērtēt šo valstu tiesību normu saderīgumu ar Savienības tiesībām [5].

34. Šajā nolūkā Tiesai vajadzības gadījumā ir jāpārformulē tai iesniegtie jautājumi. Proti, Tiesas uzdevums ir interpretēt visas Savienības tiesību normas, kas valsts tiesām vajadzīgas, lai izlemtu lietas, kuras iesniegtas izskatīšanai šajās tiesās, pat ja šīs tiesību normas nav skaidri norādītas jautājumos, ko tai ir nosūtījušas šīs tiesas [6]. Šajā ziņā Tiesai no visas valsts tiesas iesniegtās informācijas, tostarp no lēmuma par prejudiciālo jautājumu uzdošanu pamatojuma, ir jāizdala tie Savienības tiesību elementi, kuriem ir nepieciešama interpretācija, ņemot vērā strīda priekšmetu [7].

35. Ņemot vērā šo judikatūru un lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ietvertās norādes, ir skaidrs, ka ar pirmo uzdoto jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 2004/38 16. pantā ir noteikts, ka bērnam, pastāvīgajam EEZ iedzīvotājam, ir nepieciešama visaptveroša veselības apdrošināšana, lai saglabātu savas pastāvīgās uzturēšanās tiesības pagaidu uzturēšanās laikposmā atbilstoši Direktīvas 2004/38 7. panta 1. punkta b) apakšpunktam.

36. Šādā nozīmē uz jautājumu ir jāatbild ļoti skaidri un noliedzoši. Patiešām, lai gan tas ir retums, ka tiesību normas formulējums ir nepārprotams, tas ir iespējams: tam piemērs ir Direktīvas 2004/38 16. panta 1. punkts. Šajā tiesību normā ir skaidri paredzēts, ka "Savienības pilsoņiem, kas likumīgi un nepārtraukti ir uzturējušies uzņēmējā dalībvalstī piecus gadus, ir tiesības pastāvīgi uzturēties šajā valstī. *Uz šīm tiesībām nedrīkst attiecināt III nodaļā paredzētos nosacījumus*" [8].

37. Tomēr prasība par visaptverošu veselības apdrošināšanu ir ietverta vienā no šīs nodaļas normām, proti, 7. panta 1. punkta b) apakšpunktā. Tādējādi šis nosacījums kā tāds vairs nav attiecināms uz Savienības pilsoni, kurš piecus gadus ir likumīgi uzturējies uzņemošās dalībvalsts teritorijā.

38. Ja būtu nepieciešams to darīt, varētu atsaukties arī uz Direktīvas 2004/38 18. apsvērumu, kurā nepārprotami ir apstiprināts Savienības likumdevēja nolūks atbrīvot Savienības pilsoņus, kas ieguvuši pastāvīgas uzturēšanās tiesības, no jebkādiem nosacījumiem. Patiešām, saskaņā ar šo apsvērumu, "lai pastāvīgas uzturēšanās tiesības kļūtu par faktisku līdzekli integrācijai uzņēmējas valsts sabiedrībā, kurā Savienības pilsonis uzturas, uz šīm tiesībām pēc to iegūšanas nedrīkstētu attiecināt [nekādus] nosacījumus".

39. Citiem vārdiem, Savienības pilsoņiem, tiklīdz tie ir ieguvuši pastāvīgas uzturēšanās statusu, vairs nav jāatbilst Direktīvas 2004/38 7. panta nosacījumiem [9].

40. Turklāt uz šādu Direktīvas 2004/38 16. panta 1. punkta interpretāciju Tiesa jau ir norādījusi līdzīgos apstākļos. No 2016. gada 13. septembra sprieduma *Rendón Marín* (C-165/14, EU:C:2016:675) izriet, ka tad, ja trešās valsts valstspiederīgā bērns ir ieguvis pastāvīgās

5 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 18. novembris, *Syndicat CFTC* (C-463/19, EU:C:2020:932, 29. punkts).

6 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 13. septembris, *Rendón Marín* (C-165/14, EU:C:2016:675, 33. punkts).

7 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 13. septembris, *Rendón Marín* (C-165/14, EU:C:2016:675, 34. punkts).

8 Mans izcēlums.

9 Skat. Mantu, S., un Minderhoud, P., "Exploring the Lindence and Social Rights for Economiacly inactif Citizens", *European Journal of Migration and Law*, 2019 (21), 313.–337. lpp., it īpaši 327. lpp.

uzturēšanās tiesības dalībvalstī saskaņā ar Direktīvas 2004/38 16. panta 1. punktu, šī bērna uzturēšanās tiesībām "[netiek] piemēroti šīs direktīvas III nodaļā, it īpaši šajā 7. panta 1. punkta b) apakšpunktā, paredzētie noteikumi" [10].

41. Visbeidzot jāpiebilst, ka Direktīvas 2004/38 16. panta 2. punktā ir uzsvērts, ka šī norma ir piemērojama arī attiecībā uz ģimenes locekļiem, kas nav nevienas dalībvalsts pilsoņi un kas kopā ar Savienības pilsoni, uz kuru attiecas Direktīvas 2004/38 16. panta 1. punkts, ir likumīgi uzturējušies uzņēmējā dalībvalstī nepārtraukti piecus gadus ilgā laikposmā.

42. Līdz ar to saskaņā ar iepriekš minētajiem apsvērumiem ir jākonstatē, ka Direktīvas 2004/38 16. pants ir interpretējams tādējādi, ka bērnam, kas dzīvo EEZ un kas ir ieguvis pastāvīgās uzturēšanās tiesības saskaņā ar šo tiesību normu, nav nepieciešama visaptveroša veselības apdrošināšana, lai tas saglabātu savas pastāvīgās uzturēšanās tiesības.

B. Par otro prejudiciālo jautājumu

43. Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 2004/38 7. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka prasība par visaptverošu veselības apdrošināšanu ekonomiski neaktīvai personai ir izpildīta tikai tad, ja šāda apdrošināšana ir gan šai personai, gan visiem tās attiecīgajiem ģimenes locekļiem. Iesniedzējtiesa savā prejudiciālajā jautājumā atsaucas arī uz Tiesas 2010. gada 23. februāra sprieduma *Teixeira* (C-480/08, EU:C:2010:83; turpmāk tekstā – "spriedums *Teixeira*") 70. punktu. Es secīgi izvērtēšu abus šos punktus. Noslēgšu ar piezīmi par jēdzienu "visaptveroša veselības apdrošināšana".

1. Par personām, kurām ir jābūt visaptverošai veselības apdrošināšanai saskaņā ar Direktīvas 2004/38 7. panta 1. punkta b) apakšpunktu

44. Saskaņā ar Direktīvas 2004/38 7. panta 1. punkta b) apakšpunktu visiem Savienības pilsoņiem ir tiesības uzturēties citas dalībvalsts teritorijā ilgāk nekā trīs mēnešus, "ja viņu līdzekļi ir pietiekami viņiem pašiem un viņu ģimenes locekļiem, lai nekļūtu par uzņēmējas dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmas slogu uzturēšanās laikā, un viņiem ir visaptverošs veselības apdrošināšanas segums uzņēmējā dalībvalstī".

45. Patiesībā, lai gan šīs tiesību normas formulējums angļu valodas versijā varēja radīt šaubas attiecībā uz visaptverošas veselības apdrošināšanas pienākuma tvērumu saskaņā ar Direktīvas 2004/38 7. panta 1. punkta b) apakšpunktu, ir jānorāda, ka Tiesa nesen ir interpretējusi šo tiesību normu un atbildējusi uz iesniedzējtiesas uzdoto jautājumu.

46. Proti, savā 2021. gada 15. jūlija spriedumā A (Sabiedrības veselības aprūpe) (C-535/19, EU:C:2021:595) Tiesa nosprieda, ka "no Direktīvas 2004/38 7. panta 1. punkta b) apakšpunkta, lasot to kopsakarā ar tās 10. apsvērumu, izriet, ka dalībvalstis var noteikt prasību Savienības pilsoņiem – citas dalībvalsts pilsoņiem, kuri, neveicot saimniecisku darbību, šo dalībvalstu teritorijā vēlas izmantot uzturēšanās tiesības uz laiku, kas ir ilgāks par trim mēnešiem –, ka *viņiem pašiem un viņu ģimenes locekļiem* ir jābūt visaptverošam veselības apdrošināšanas segumam uzņēmējā dalībvalstī un pietiekamiem līdzekļiem, lai savas uzturēšanās laikā viņi nekļūtu par slogu šīs dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmai" [11].

[10] 47. punkts.

[11] 53. punkts, mans izcēlums.

47. Kā norādīts minētajā spriedumā, šķiet, ka saskaņā ar Direktīvas 2004/38 14. panta 2. punktu Savienības pilsoņu un viņa ģimenes locekļu tiesības uzturēties uzņēmējas dalībvalsts teritorijā, pamatojoties uz šīs direktīvas 7. pantu, tiek nodrošinātas vienīgi tikmēr, kamēr šie pilsoņi un viņu ģimenes locekļi atbilst šajā tiesību normā paredzētajiem nosacījumiem. Tādējādi no Direktīvas 2004/38 7. panta 1. punkta b) apakšpunkta, lasot to kopsakarā ar tās 14. panta 2. punktu, izriet, ka visā uzturēšanās uzņēmējā dalībvalstī laikposmā, kas ir ilgāks par trim mēnešiem un īsāks par pieciem gadiem, ekonomiski neaktīviem Savienības pilsoņiem *inter alia* ir jābūt visaptverošam veselības apdrošināšanas segumam gan viņiem pašiem, gan viņu ģimenes locekļiem, lai nekļūtu par pārmērīgu slogu šīs dalībvalsts publiskajām finansēm [12].

48. Neraugoties uz iespējamām neskaidrībām 7. panta 1. punkta b) apakšpunkta formulējumā angļu valodas versijā, šī interpretācija pilnībā atbilst šīs tiesību normas citu valodu versijām [13]. Tomēr saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru vienā no Savienības tiesību normas valodu versijām lietotais formulējums nevar būt par vienīgo pamatu šīs tiesību normas interpretācijai un tam nevar piešķirt prioritāru nozīmi salīdzinājumā ar pārējo valodu versijām [14].

49. Turklāt Tiesas sniegtā Direktīvas 2004/38 7. panta 1. punkta b) apakšpunkta interpretācija atbilst arī vispārējai sistēmai un noteikumu mērķim, kuros šī norma ietilpst. Šajā ziņā varu atsaukties attiecīgi uz Direktīvas 2004/38 12. panta 2. punktu un 14. panta 2. punktu, kā arī minētās direktīvas 10. apsvērumu.

50. Šādos apstākļos varu tikai apstiprināt, ka Direktīvas 2004/38 7. panta 1. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka ekonomiski neaktīviem Savienības pilsoņiem visu uzturēšanās laikposmu uzņēmējā dalībvalstī, kas ir ilgāks par trim mēnešiem un īsāks par pieciem gadiem, ir jābūt visaptverošam veselības apdrošināšanas segumam gan pašiem, gan viņu ģimenes locekļiem.

2. Par spriedumā "Teixeira" sniegtās interpretācijas tvērumu

51. Sprieduma *Teixeira* 70. punktā Tiesa nosprieda, ka uzturēšanās tiesības uzņemošajā dalībvalstī, kas ir vecākam, kura faktiskā aizgādībā ir bērns, kas saskaņā ar Padomes Regulas (EEK) Nr. 1612/68 (1968. gada 15. oktobris) par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos Kopienā [15]

[12] Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 15. jūlijs, A (Sabiedrības veselības aprūpe) (C-535/19, EU:C:2021:595, 54. un 55. punkts). Var atzīmēt, ka šī interpretācija ir atrodama jau senākos spriedumos par attiecīgo agrāko tiesību normu, proti, par Padomes Direktīvas 90/364/EEK (1990. gada 28. jūnijs) par tiesībām uz dzīvesvietu (OV 1990, L 180, 26. lpp.) 1. panta 1. punktu, vai formulējumā, kas angļu valodas versijā varētu šķist pārprotams. Šajā nozīmē skat. attiecīgi spriedumus, 2002. gada 17. septembris, *Baumbast* un R (C-413/99, EU:C:2002:493, 87. punkts), un 2013. gada 19. septembris, *Brey* (C-140/12, EU:C:2013:565, 47. punkts). Lai gan pārskats nepretendē uz izsmeļošas statusu, aplūkotie akadēmiskie komentāri atbalsta šādu interpretāciju. Šajā ziņā skat. tostarp Sarolea, S., "De Strasbourg à Luxembourg, quels droits pour les familles migrantes?", *Revue Québecoise de Droit International*, 2020, 33 (Special Issue), 439.–464. lpp., it īpaši 444. lpp.; de Mars, S., "Economically inactive EU migrants and the United Kingdom's National Health Service: unreasonable burdens without real links?", *E.L. Rev.*, 2014, 39(6), 770.–789. lpp., it īpaši. 772. lpp.; Sokol, T., "Comprehensive Sickness Insurance as a Condition for EU Citizens' Residence in Other Member State: a Need for a Reform?", *European Journal of Social Security*, 2016, 18. sēj., 380.–398. lpp., it īpaši 381. un 394. lpp.

[13] Salīdzināt, piemēram, Direktīvas 2004/38 7. panta 1. punkta b) apakšpunkta angļu valodas versiju ar vācu valodas versiju ("*für sich und seine Familienangehörigen über ausreichende Existenzmittel verfügt […] und er und seine Familienangehörigen über einen umfassenden Krankenversicherungsschutz im Aufnahmemitgliedstaat verfügen*"), spāņu valodas versiju ("*dispone, para sí y los miembros de su familia, de recursos suficientes […] así como de un seguro de enfermedad que cubra todos los riesgos en el Estado miembro de acogida*"), franču valodas versiju ("*s'il dispose, pour lui et pour les membres de sa famille, de ressources suffisantes […] et d'une assurance maladie complète dans l'État membre d'accueil*") vai itāļu valodas versiju ("*di disporre, per se stesso e per i propri familiari, di risorse economiche sufficienti […] e di un'assicurazione malattia che copra tutti i rischi nello Stato membro ospitante*").

[14] Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 20. decembris, *Gusa* (C-442/16, EU:C:2017:1004, 34. punkts).

[15] OV 1968, L 257, 2. lpp., Īpašais izdevums latviešu valodā: 5. nodaļa, 1. sējums, 15.–26. lpp., grozīta ar 1992. gada 27. jūlija Padomes Regulu (EEK) Nr. 2434/92 (OV 1992, L 245, 1. lpp.).

12. pantu izmanto tiesības turpināt mācības, nav atkarīgas no tā, vai šim vecākam ir pietiekami līdzekļi, lai uzturēšanās laikā nekļūtu par apgrūtinājumu šīs dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmai, kā arī no šajā valstī iegūtas visaptverošas veselības apdrošināšanas.

52. Jāatgādina, ka, lai gan Regulas Nr. 1612/68 12. pants ir atcelts un aizstāts ar Regulas Nr. 492/2011 10. pantu, šo abu tiesību normu formulējums ir identisks un tādējādi Tiesas judikatūra attiecībā uz pirmo minēto normu joprojām ir būtiska Regulas Nr. 492/2011 10. panta interpretācijai [16].

53. Līdz ar to nav nekādu šaubu, ka *dalībvalsts pilsoņa*, kurš strādā vai ir strādājis uzņemošajā dalībvalstī, bērni kopā ar vecāku, kura faktiskā aizgādībā viņi ir, šajā pēdējā minētajā valstī var atsaukties uz autonomām uzturēšanās tiesībām, pamatojoties vienīgi uz Regulas Nr. 492/2011 10. pantu, un viņiem nav jānodrošina atbilstība Direktīvā 2004/38 paredzētajiem nosacījumiem, tostarp nosacījumam, ka attiecīgajām personām šajā valstī ir jābūt pietiekamiem līdzekļiem un visaptverošai veselības apdrošināšanai [17].

54. Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu šajā ziņā netika sniegta nekāda informācija. Tomēr, atbildot uz Tiesai nosūtītajiem rakstveida jautājumiem, VI norādīja, ka viņas vīrs, kas ir bērna, uz kuru attiecas tiesvedība, tēvs, tāpat kā viņa pati, ir Pakistānas pilsonis. Savā atbildē VI pati atzīst, ka tādējādi viņa neapgalvo, ka situācija ietilpst Regulas Nr. 492/2011 10. panta piemērošanas jomā [18].

55. Šādos apstākļos Regulas Nr. 492/2011 10. pants nekādi nevar ietekmēt atbildi uz otro prejudiciālo jautājumu.

3. Pēdējā piezīme par jēdzienu "visaptverošs veselības apdrošināšanas segums"

56. Manuprāt, nevar neņemt vērā, ka cits pamatlietas pušu strīda pamatā esošs fundamentāls jautājums, iespējams, ir par to, vai tiesības izmantot valsts veselības aprūpes sistēmas (proti, *National Health Service* [Nacionālā veselības dienesta], turpmāk tekstā – "*NHS*") nodrošināto veselības aprūpi ir "visaptverošs veselības apdrošināšanas segums" Direktīvas 2004/38 7. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē [19]. Turklāt no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka jautājums par visaptveroša veselības apdrošināšanas seguma problemātiku tika tieši izvirzīts iesniedzējtiesā notikušajās debatēs.

57. Tomēr jāatzīst, ka, pirmkārt, prasītājas pārstāvis ir skaidri atbildējis, ka "otrais jautājums nav jāpārveido vai jāsadala, lai pajautātu, *kas ir* "visaptveroša veselības apdrošināšana" [20], un, otrkārt, ka iesniedzējtiesa nav uzskatījusi par nepieciešamu uzdot Tiesai šo jautājumu. Patiešām, otrais prejudiciālais jautājums neattiecas ne uz "veselības apdrošināšanas" pienākuma "raksturu", ne uz tā materiālo piemērošanas jomu.

16 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 6. oktobris, *Jobcenter Krefeld* (C-181/19, EU:C:2020:794, 34. punkts).

17 Šajā nozīmē skat. spriedumus, 2010. gada 23. februāris, *Ibrahim* un *Secretary of State for the Home Department* (C-310/08, EU:C:2010:80, 50. un 59. punkts), un 2020. gada 6. oktobris, *Jobcenter Krefeld* (C-181/19, EU:C:2020:794, 39. punkts).

18 Skat. prasītājas atbildes uz rakstveida jautājumiem 14. punktu.

19 Tātad šis jautājums atšķiras no jautājuma par to, vai uzņēmējai dalībvalstij ir pienākums ekonomiski neaktīvos Savienības pilsoņus, kas uzturas tās teritorijā, pamatojoties uz Direktīvas 2004/38 7. panta 1. punkta b) apakšpunktu, bez maksas iekļaut savas valsts veselības apdrošināšanas sistēmā. Zināms, ka Tiesa uz šo jautājumu atbildēja noliedzoši savā 2021. gada 15. jūlija spriedumā A (Sabiedrības veselības aprūpe) (C-535/19, EU:C:2021:595, 56. un 58. punkts).

20 Tiesas sēdes, kas notika 2020. gada 28. februārī *Spires Centre*, Belfāstā (Apvienotā Karaliste), protokols tika nosūtīts kā lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu šajā lietā.

58. Turklāt lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu nav citu precizējumu šajā ziņā, izņemot atsauci uz *Court of Appeal (England Wales) (Civil Division)* [Apelācijas tiesas (Anglija un Velsa) (Civillietu departaments)] (Apvienotā Karaliste)[21] nolēmumu trešā jautājuma formulējumā par abpusējiem nolīgumiem starp Apvienoto Karalisti un Īriju.

59. Visbeidzot, varu tikai paust nožēlu par to, ka Apvienotā Karaliste nav uzskatījusi par lietderīgu iesniegt rakstveida apsvērumus vai lūgt noturēt tiesas sēdi, lai izskaidrotu Tiesai savas veselības aprūpes sistēmas darbību un tvērumu[22].

60. Šādos apstākļos man šķiet, ka būtu īpaši neatbilstoši pievērsties šim jautājumam, neraugoties uz to, ka iesniedzējtiesai vairs nebūs iespējas iztaujāt Tiesu par šo jautājumu, ņemot vērā faktu, ka Apvienotā Karaliste ir izvēlējusies izstāties no Eiropas Savienības.

61. Līdz ar to vienīgie aspekti, ko šajā ziņā var minēt, ir, pirmkārt, ka Savienības likumdevējs pievērsa uzmanību dalībvalstu bažām, ka to valsts finanses varētu tikt ietekmētas brīvas pārvietošanās [tiesību] izmantošanas dēļ[23], bet, otrkārt, tas negāja tik tālu, lai pieprasītu, ka prasība par "visaptverošu veselības apdrošināšanas segumu" ir jānodrošina privātam uzņēmējam, un, treškārt, tas deva priekšroku jēdzienam "*visaptverošs* veselības apdrošināšanas segums", lai gan Direktīvas 90/365 1. panta 1. punktā iepriekš tika prasīta "uzņēmējā dalībvalstī [..] veselības apdrošināšana pret *visiem apdraudējumiem*"[24].

62. No otras puses, lai gan Direktīvā 2004/38 nav nekādas norādes par to, kā jāsaprot jēdziens "visaptverošs", direktīvā nav arī atsauces uz valsts tiesībām saistībā ar šī jēdziena nozīmi. No tā izriet, ka šīs direktīvas piemērošanas vajadzībām šis jēdziens ir jāuzskata par Savienības tiesību autonomu jēdzienu, kas ir jāinterpretē vienveidīgi visās dalībvalstīs[25]. Turklāt, ņemot vērā Direktīvas 2004/38 kontekstu un mērķus, tās normas nevar tikt interpretētas šauri un tām nekādā gadījumā nevar atņemt to lietderīgo iedarbību[26]. Tas *a contrario* nozīmē, ka nosacījums, kas varētu nelabvēlīgi ietekmēt pārvietošanās brīvību – kāds ir Direktīvas 2004/38 7. panta 1. punkta b) apakšpunktā paredzētais nosacījums par visaptverošu veselības apdrošināšanu –, ir jāinterpretē šauri.

63. Šādos apstākļos, manuprāt, veselības apdrošināšana ir jāuzskata par "visaptverošu" Direktīvas 2004/38 7. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē, ja apdrošināšana, ko saņem Savienības pilsonis, atbilst tai apdrošināšanai, ko uzņēmēja dalībvalsts bez maksas nodrošina saviem valstspiederīgajiem, – vēl jo vairāk tāpēc, ka šī dalībvalsts var paredzēt, ka piekļuve veselības apdrošināšanas sistēmai nav bezmaksas[27], – vai tādai, kurai dalībvalsts pieprasa saviem pilsoņiem pievienoties, it īpaši, ja Savienības pilsoņi veic iemaksas nodokļu bāzē, no kuras tiek finansēta veselības sistēma, tādā pašā veidā kā attiecīgās dalībvalsts pilsoņi.

[21] *Ahmad* pret *Secretary of State for the Home Department [2014] EWCA Civ 988*. Šajā lietā *Court of Appeal* nosprieda, ka *NHS* apdrošināšana nav visaptverošs veselības apdrošināšanas segums. VI uzskata, ka jautājums vēl tiks izskatīts. Šajā ziņā skat. de Mars, S., "Economically inactive EU migrants and the United Kingdom's National Health Service: unreasonable burdens without real links?", *E.L. Rev*., 2014, 39(6), 770.–789. lpp.

[22] Man arī nešķiet, ka var izdarīt jebkādus secinājumus no apstākļa, ka Tiesa 2010. gada 23. februāra sprieduma *Ibrahim* un *Secretary of State for the Home Department* (C-310/08, EU:C:2010:80, 20. punkts) faktu izklāstā ir norādījusi, ka N. H. Ibrahimai "nav visaptverošas veselības apdrošināšanas, un viņa saņem *National Health Service* pakalpojumus".

[23] Skat. Direktīvas 2004/38 10. apsvērumu un – šajā nozīmē – spriedumu, 2021. gada 15. jūlijs, A (Sabiedrības veselības aprūpe) (C-535/19, EU:C:2021:595, 55. un 62. punkts).

[24] Mans izcēlums.

[25] Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2011. gada 21. decembris, *Ziolkowski* un *Szeja* (C-424/10 un C-425/10, EU:C:2011:866, 33. punkts).

[26] Šajā nozīmē skat. neseno spriedumu, 2019. gada 11. aprīlis, *Tarola* (C-483/17, EU:C:2019:309, 38. punkts un tajā minētā judikatūra).

[27] Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 15. jūlijs, A (Sabiedrības veselības aprūpe) (C-535/19, EU:C:2021:595, 58. un 62. punkts).

64. Šī interpretācijai nav tāda, kas varētu radīt pārmērīgu slogu valsts finansēm, un šajā ziņā tā atbilst Direktīvas 2004/38 pamatmērķim. Turklāt tas *mutatis mutandis* atbilst tam, kas ir nepieciešams nosacījumam attiecībā uz pietiekamiem līdzekļiem, kas prasīts arī Direktīvas 2004/38 7. panta 1. punkta b) apakšpunktā. Proti, saskaņā ar Direktīvas 2004/38 8. panta 4. punktu summa, kas tiek uzskatīta par "pietiekamiem līdzekļiem", nedrīkst būt lielāka par robežvērtību, līdz kurai uzņēmējas dalībvalsts valstspiederīgie ir tiesīgi saņemt sociālo palīdzību, vai – gadījumā, kad šis kritērijs nav piemērojams, – lielāka nekā minimālā sociālā nodrošinājuma pensija, ko maksā uzņēmēja dalībvalsts. Līdz ar to ir atbilstoši, ka veselības apdrošināšana tiek uzskatīta par "visaptverošu", ja tā atbilst tam, kāda tiek sniegta uzņēmējas dalībvalsts valstspiederīgajiem vai pieprasīta no tiem.

VII. Secinājumi

65. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, ierosinu Tiesai uz abiem pirmajiem *Social Security Appeal Tribunal (Northern Ireland)* (Apvienotā Karaliste) uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2004/38/EK (2004. gada 29. aprīlis) par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK, 16. pants ir interpretējams tādējādi, ka bērnam, kas dzīvo EEZ un kas ieguvis pastāvīgas uzturēšanās tiesības saskaņā ar šo normu, nav nepieciešama visaptveroša veselības apdrošināšana, lai tas saglabātu savas pastāvīgās uzturēšanās tiesības.

2) Direktīvas 2004/38 7. panta 1. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka ekonomiski neaktīviem Savienības pilsoņiem visu uzturēšanās laikposmu uzņēmējā dalībvalstī, kas ir ilgāks par trim mēnešiem un īsāks par pieciem gadiem, ir jābūt visaptverošam veselības apdrošināšanas segumam gan pašiem, gan viņu ģimenes locekļiem.